

Petro Saukh. INNOVATIVE DISCOURSE OF TRAINING SPECIALISTS AT THE TURN OF A NEW TECHNOLOGICAL REVOLUTION. *On the basis of the implementation of the Concept development of the National Innovation System analysis, it is stated in the article that its efficiency is rather low. The main reason for this is the inconsequent and low effectiveness of state, educational-scientific and innovative policies. The basic problems and tasks of innovative activity in the context of technological revolution are determined. It is proved that today Ukraine requires a new by its content innovation development strategy, which should unite the efforts of state authority, business, education and science and become the result of the dialogue between them.*

In the context of innovative-oriented specialists training the place and role of the educational-scientific subsystem in the national innovation development strategy are distinguished and the main tasks of higher school are defined.

Key words: *the National Innovation System, education, science, technological system, "leading" technologies, "breakthrough" technologies, state priority, educational-industrial-group.*

Стаття надійшла до редколегії 11.07.2018 р.

Розділ III. Актуальні питання теорії і практики спеціальної освіти та соціальної роботи

УДК 378.016:376

Юрій Долинний

Глухівський національний педагогічний університет імені О. Довженка (Глухів)

ДИСПЕРСІЙНИЙ АНАЛІЗ КОМПОНЕНТІВ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ ДО РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У статті представлено дисперсійний аналіз мотиваційного, когнітивного, рефлексивного, професійного компонентів готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями.

У результаті проведених досліджень впливу експериментальної та загальної програм на підготовку майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями встановлено, що використання експериментальної програми під час навчання бакалаврів з 2–4 курсів несе більший % приросту освоєння мотиваційного, когнітивного, рефлексивного, професійного компонента готовності майбутніх фахівців спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» з додатковою спеціалізацією за вибором студента «фізкультурно-оздоровлювальна та реабілітаційна робота», кваліфікації «Бакалавр з фізкультурно-оздоровлювальної та реабілітаційної роботи. Вчитель фізичної культури і спорту». Це підтверджує порівняльний (%) аналіз контрольних й експериментальних груп показників рівня готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту.

Проведені дослідження дають підставу стверджувати, що впровадження експериментальної «Програми підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями» у навчальний процес майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту може суттєво впливати на рівень підготовки майбутніх фахівців, які у своїй майбутній професійній діяльності планують займатись фізкультурно-оздоровлювальною та реабілітаційною роботою з дітьми з обмеженими фізичними можливостями.

Ключові слова: дисперсійний аналіз, фахівці, фізичне виховання, вплив, обмежені фізичні можливості.

Постановка проблеми. Актуальною проблемою сучасної педагогічної теорії і практики є процеси професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями у вищій школі. Підвищена увага до цього питання великої кількості педагогів, психологів, соціологів зумовлена тим, що діти з обмеженими фізичними можливостями в сучасному демократичному суспільстві не мають права залишатися на узбіччі соціально-культурних процесів, системи людських взаємин і цінностей. Ці діти мають такі ж права, як і здорові: їм необхідно повноцінно навчатися, отримувати загальну освіту та в майбутньому приносити користь суспільству та державі [1].

Життєвий досвід, практика фізичного виховання та спорту вказують на те, що процес реабілітації людей з обмеженими фізичними можливостями, повинен розпочинатись як можливо раніше у дитячому віці. Тому актуальною проблемою сучасної педагогічної теорії і практики є процес створення моделі професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями у вищій школі. Підвищена увага до цього питання великої кількості педагогів, психологів, соціологів зумовлена тим, що діти з обмеженими фізичними можливостями в сучасному демократичному суспільстві не мають права залишатися на узбіччі соціально-культурних процесів, системи людських взаємин і цінностей. Ці діти мають такі ж права, як і здорові: їм необхідно повноцінно навчатися, отримувати загальну освіту та в майбутньому приносити користь суспільству та державі [4; 6; 7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для обробки результатів дослідження були застосовані роботи В.С. Іванова, Н.Ш. Кремер, Т.Ю. Круцевич, Б.А. Суслакова, Ю.М. Тюріна, які розглядали методи математичної статистики [2; 3; 9].

Основним призначенням дисперсійного аналізу (Б.А. Суслаков) є кількісне дослідження впливу зовнішніх факторів на результат експерименту [9].

Мета статті. Провести дисперсійний аналіз мотиваційного, когнітивного, рефлексивного, професійного компонентів готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями з метою виявлення впливу впровадженої експериментальної «Програми підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями» на процес підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту у закладах вищої освіти України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для об'єктивного проведення експерименту (2014-2017 р.) готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту з додатковою спеціалізацією за вибором студента «фізкультурно-оздоровлювальна та реабілітаційна робота» були розроблені на кожний компонент готовності по два опитувальника, тести, методики, анкета і експертна оцінка виконання індивідуальних завдань у загальній кількості – 8 шт.

Дисперсійний аналіз мотиваційного, когнітивного, рефлексивного, професійного компонентів готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями дозволив визначити [2; 3; 9] найбільший вплив на навчальну діяльність експериментальної та загальної програм під час навчання (з 1–2000 занять) у закладах вищої освіти України (табл. 1.1 і рис. 1.1, 1.2) таким чином:

- засвоєння мотиваційного компонента, спрямованого на виявлення навчально-пізнавальної мотивації студентів (опитувальник № 1), свідчить про найбільший вплив у КГ – 66,9 % (низький), у ЕГ – 72,5 % (високий);

- засвоєння мотиваційного компонента, спрямованого на виявлення діяльнісної мотивації студентів (опитувальник № 2), указує на найбільший вплив у КГ – 56,0 % (низький), в ЕГ – 63,2 % (високий);

- засвоєння когнітивного компонента (тест № 1) указує на найбільший вплив у КГ – 90 % (низький), в ЕГ – 85,4 % (достатній);

- засвоєння когнітивного компонента (тест № 2) указує на найбільший вплив у КГ – 90 % (низький), в ЕГ – 85,4 % (достатній);

- засвоєння рефлексивного компонента (методика № 1) уможливорює висновок про найбільший вплив у КГ – 28,4 % (низький), у ЕГ – 82,7 % (високий);

- засвоєння рефлексивного компонента (методика № 2) засвідчує найбільший вплив у КГ – 48 % (середній), в ЕГ – 74,8 % (достатній);

- засвоєння професійного компонента (анкета) дає можливість стверджувати, що найбільший вплив у КГ (низький) – 70,7 %, в ЕГ (високий) – 81 %.

- засвоєння професійних знань і навичок студентів (експертна оцінка) указує на найбільший вплив у КГ (низький) – 76,5 %, в ЕГ (високий) – 60 %.

У результаті проведених досліджень впливу експериментальної та загальної програм на підготовку майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями встановлено, що використання експериментальної програми під час навчання бакалаврів з 2–4 курсів несе більший % приріст освоєння мотиваційного, когнітивного, рефлексивного, професійного компонента готовності майбутніх фахівців спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» з додатковою спеціалізацією за вибором студента «фізкультурно-оздоровлювальна та реабілітаційна робота», кваліфікації «Бакалавр з фізкультурно-оздоровлювальної та реабілітаційної роботи. Вчитель фізичної культури і спорту». Це підтверджує порівняльний (%) аналіз контрольних й експериментальних груп показників рівня готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту.

Таблиця 1.1 – Ступінь η % впливу експериментальної та загальної програм на мотиваційний, когнітивний, рефлексивний, професійний компоненти готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями експериментальних і контрольних груп під час навчання (з 1–2000 заняття) у закладах вищої освіти України

Групи	Рівень	Компоненти							
		Мотиваційний		Когнітивний		Рефлексивний		Професійний	
		Опитувальник № 1	Опитувальник № 2	Тест № 1	Тест № 2	Методика № 1	Методика № 2	Анкета	Експертна оцінка
КГ	Високий	59,2	25,3	30,1	9,5	23,9	44,1	36,5	39,2
ЕГ	Високий	72,5	63,2	12	76,4	82,7	69	81	60
КГ	Середній	40,5	42,1	54,4	88,7	22	48	64	52
ЕГ	Середній	37,2	28,1	78,8	19,1	15,5	42	80	23,1
КГ	Достатній	45,6	18,6	36	56,6	27	26,3	69	52
ЕГ	Достатній	61,0	15,5	74,3	85,4	27	74,8	77	29
КГ	Низький	66,9	56,0	10	90	28,4	41	70,7	76,5
ЕГ	Низький	24,7	6,1	21,3	21,4	34	21	52	10,2

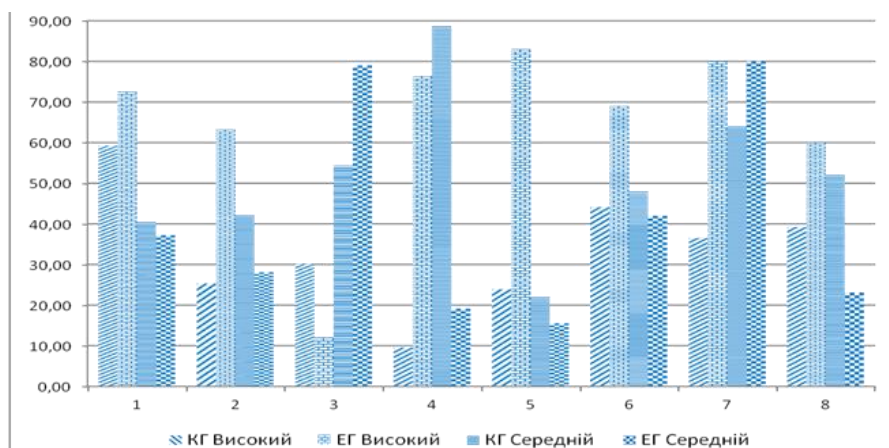

Рисунок 1.1 – Гістограма (високого та середнього %) впливу експериментальної та загальної програм на мотиваційний, когнітивний, рефлексивний, професійний компоненти готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями експериментальних і контрольних груп під час навчання (з 1–2000 заняття) у закладах вищої освіти України

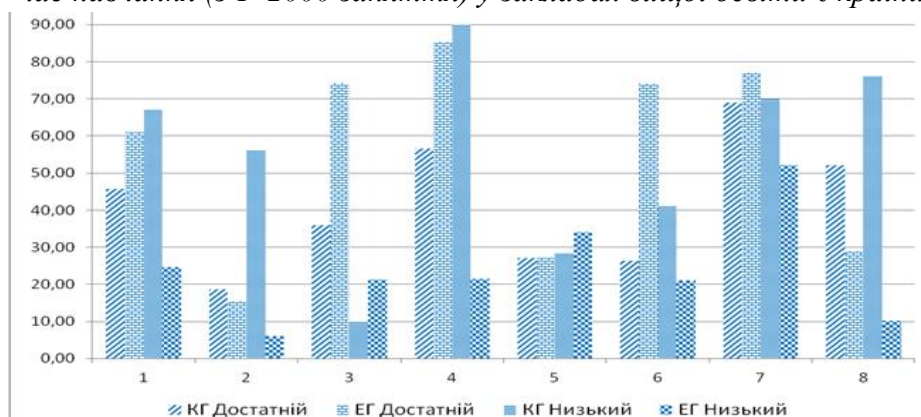

Рисунок 1.2 – Гістограма (достатнього та низького %) впливу експериментальної та загальної програм на мотиваційний, когнітивний, рефлексивний, професійний компоненти готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями експериментальних і контрольних груп під час навчання (з 1–2000 заняття) у закладах вищої освіти України

Результати дисперсійного аналізу [2; 3; 9] при кореляції даних свідчать про найбільший вплив фактора (загальна або експериментальна програма), що вивчався нами протягом усього періоду (1–2000 заняття) навчання, за ступенем впливу спостерігався таким чином:

- засвоєння мотиваційного компонента, спрямованого на виявлення навчально-пізнавальної мотивації студентів (опитувальник № 1), вказує найбільший вплив у КГ – 66,9 % (низький), у ЕГ – 72,5 % (високий);
- засвоєння мотиваційного компонента, спрямованого на виявлення діяльній мотивації студентів (опитувальник № 2), вказує на найбільший вплив у КГ – 56,0 % (низький), у ЕГ – 63,2 % (високий);
- засвоєння когнітивного компонента (тест № 1) вказує на найбільший вплив у КГ – 54,4 % (середній), у ЕГ – 78,8 % (середній);
- засвоєння когнітивного компонента (тест № 2) вказує на найбільший вплив у КГ – 90 % (низький), у ЕГ – 85,4 % (достатній);
- засвоєння рефлексивного компонента (методика № 1 В. А. Метаєва) вказує на найбільший вплив у КГ – 28,4 % (низький), у ЕГ – 82,7 % (високий);
- засвоєння рефлексивного компонента (методика № 2 А. В. Карпова) вказує на найбільший вплив у КГ – 48 % (середній), у ЕГ – 74,8 % (достатній);
- засвоєння професійного компонента (анкета) вказує на найбільший вплив у КГ (низький) – 70,7 %, у ЕГ (високий) – 81 %.
- засвоєння професійних знань і навичок студентів (експертна оцінка) вказує на найбільший вплив у КГ (низький) – 76,5 %, у ЕГ (високий) – 60 %.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Проведені дослідження дають підставу стверджувати, що впровадження експериментальної «Програми підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями» у навчальний процес майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту може суттєво впливати на рівень підготовки майбутніх фахівців, які у своїй майбутній професійній діяльності планують займатись фізкультурно-оздоровлювальною та реабілітаційною роботою з дітьми з обмеженими фізичними можливостями.

Перспективи подальших досліджень: планується розробка інноваційної фізкультурно-оздоровлювальної програми направленої на психофізичну корекцію дітей з обмеженими фізичними можливостями.

Джерела та література

1. Волошко Л.Б. Організаційно-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації в процесі медико-біологічної підготовки // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за ред. Єрмакова С.С.– Харків: ХДАДМ (ХХП), 2005. – № 24.
2. Иванов В.С. Основы математической статистики. – М.: Физкультура и спорт, 1990. – 175 с.
3. Кремер Н.Ш. Теория вероятностей и математическая статистика. – М.: Юнити, 2000. – 543 с.
4. Кукса В. Переорієнтація професійної самосвідомості студента – фізреабілітолога / В. Кукса // Теорія і методика фіз. виховання і спорту. – 2002. – № 4. – С. 40–47.
5. Михеев В. И. Моделирование и методы теории измерений в педагогике [текст]: – 3-е изд., стереотип. / В. И. Михеев. – М.: Ком.Книга, 2006. – 200 с.
6. Мухін В.М. Фізична реабілітація: підручник / В.М. Мухін. - К.: Олімпійська література, 2000. - 424 с.
7. Петров П. К. Современные информационные технологии в подготовке специалистов по физической культуре и спорту // Теория и практика физической культуры. - 1999. - № 10. - С. 7.
8. Серова А. Д. Организационно-содержательное обеспечение процесса формирования готовности будущих педагогов физической культуры к учебно-воспитательной деятельности с трудными подростками: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 "Теория и методика профессионального образования" / Серова Анна Дмитриевна. – Москва, 2009.
9. Сулаков Б.А. Статистические методы обработки результатов измерений // Спортивная метрология/ Под ред. проф. Заиорского В.М. – М.: Физкультура и спорт, 1982. – С.19 – 62.

References

1. Voloshko L.B. Orhanizatsiyno-pedahohichni umovy formuvannya profesiynoyi kompetentnosti maybutnikh fakhivtsiv z fizychnoyi reabilitatsiyi v protsesi medyko-biolohichnoyi pidhotovky / Pedahohika, psykholohiya ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu: naukovamonohrafiya za red. Yermakova S.S.– Kharkiv. 2005. – № 24.